

Bra att veta om fyrhjulingar

TRAFIKVERKET

FOTO BRP SWEDEN

Reglerna för fyrhjulingar är komplicerade och skiljer sig åt mellan olika fordonstyper. Gemensamt är dock att det är förbjudet att köra fyrhjuling i terräng. Det är Transportstyrelsen som ansvarar för reglerna.

Olika regler för olika typer av fyrhjulingar

En ATV registreras som en terränghjuling.

FOTO HONDA

Terränghjuling (ATV) – ett arbetsredskap

ATV (All Terrain Vehicle) är ett arbetsredskap. En ATV får bara användas som ett redskap i exempelvis jord- eller skogsbruk. Den får inte köras på allmän väg. Däremot är det tillåtet att köra en ATV på enskild väg och att korsa allmän väg (exempelvis mellan två skiften i skogsbruket).

Följande gäller för terränghjuling:

- Ska vara registrerad som terränghjuling och försedd med registreringsskylt fram.
- Har inga begränsningar på motorstyrka och effekt.
- Du ska ha förarbevis för terränghjuling. Om du har ett körkort som är utfärdat före år 2000 får du också köra terränghjuling.
- Hjälms rekommenderas.
- Trafikförsäkring är obligatorisk.

En Quad registreras som en motorcykel.

FOTO BRP SWEDEN

Motorcykel (Quad)

En Quadricycle, allmänt kallad Quad, är en fyrhjuling motorcykel och samma regler gäller som för alla andra motorcyklar. Du måste ha körkort för motorcykel eller bil (A eller B). Köregenskaperna är annorlunda mot bil och tvåhjuling motorcykel. Du har därför mycket att vinna på att även ta ett förarbevis för terränghjuling. En Quadricycle får köras på allmän väg.

Följande gäller för Quadricycle:

- Ska vara registrerad som motorcykel och försedd med registreringsskylt bak.
- Högsta tillåtna effekt är 15 kilowatt, vilket är cirka 20 hästkrafter.
- Måste besiktas.
- Får köras på A och B-körkort.
- Hjälms obligatorisk.
- Trafikförsäkring är obligatorisk.

Andra fyrhjulingar

Förutom terränghjuling och motorcykel räknas också vissa traktorregistrerade fyrhjulingar och fyrhjuliga mopeder klass I (EU-mopeder) till fordonsfamiljen fyrhjulingar. Även de måste vara registrerade, trafikförsäkrade och försedda med registreringsskylt.

Följande gäller för moped klass I:

- Vara konstruerad för max 45 km/tim.
- Max 50 kubikcentimeter stor motor.
- Minimum 15 år med minst körkortsbehörighet AM (mopedkörkort) eller motsvarande. Läs mer på sidan 6 under "Gamla förarbevis".
- Hjälmskydd obligatorisk.

Följande gäller för traktor:

- Vara konstruerad för max 40 km/tim.
- Får köras på allmän väg av förare med körkortsbehörighet AM eller traktorkort.
- Ska vara försedd med skylt som visar att det är ett långsamtgående fordon.

FOTO BRP SWEDEN

Lekfordon

Lekfordon är leksaker och inget annat. Lekfordon kan aldrig ha förbränningsmotor. Har de förbränningsmotor eller går fortare än 6 km/tim räknas de som mopeder eller motorcyklar och måste registreras och godkännas för att få framföras utanför inhägnat område.

Vad som menas med inhägnat område är inte alldeles solklart. Det är inte ens säkert att den egna tomten duger. Kontakta Polisen eller Länsstyrelsen på orten för besked.

Syftet med att hägna in ett område är att ingen obehörig ska kunna komma in och skadas.

Får man köra i terrängen?

Det är förbjudet att köra med motordrivna fordon i terräng. Det är grundregeln och det finns få undantag. Fyrhjulingar – ATV, Quad, mopeder och traktorer – är visserligen ofta konstruerade för att kunna ta sig fram i terrängen men får faktiskt bara användas i terräng i samband med jord- och skogsbruk. De kan även användas i terräng i samband med viss typ av yrkesverksamhet som arbete i parker.

FÖRBUDET

Förbudet mot terrängkörning gäller

- i hela landet, även på egen mark
- på barmark
- på tunna snötäcken där det finns risk att marken under kan skadas
- på jordbruksmark om den riskerar att skadas

Länsstyrelser och kommuner har rätt att införa fler förbud mot terrängkörning. I exempelvis naturskyddade områden eller i tätorter är ofta terrängkörning förbjuden.

TILLÅTET

Generella undantag från förbudet är

- vid arbete i jord- och skogsbruk
- när marken är snötäckt och inte riskerar att skadas

Några andra undantag:

- Vissa yrken – läkare, veterinärer, brandförsvaret, fjällräddning m fl – under yrkesutövning.
- Vid transport av svårt sjuka och liknande.
- Vid byggen och drift av vägar, vatten- och avloppsledningar m m.
- För att hämta fällt vilt till väg.
- Vid arbete i parker, idrottsanläggningar m m.
- Inom fabriksområde eller annan arbetsplats, särskilt ordnade tävlingsarenor eller liknande områden.
- Vid parkering i anslutning till väg.

Du är alltid skyldig att välja färdväg och hastighet så att djur och människor inte störs i onödan och så att inte mark och växtlighet skadas.

Även i terrängen gäller högertrafik vid möte, omkörning ska ske till vänster och högerregeln gäller. Väjningsplikt gäller mot gående.

Får man köra på vägen?

Alla registrerade fyrhjulingar utom ATV får köras på allmän väg. ATV får endast köras på enskild väg samt korsa allmän väg.

Hur fort får man köra?

När en terränghjuling korsar allmän väg får den köras i max 20 km/tim. På enskild väg gäller vägens hastighetsgräns.

För övriga fyrhjulingar gäller hastighetsgränsen för vägen. Mopeder är dock konstruerade för högst 45 km/tim och traktorer för högst 40 km/tim.

Vad krävs för att köra terränghjuling?

Det krävs förarbevis alternativt körkort eller traktorkort utfärdat före 1 januari 2000 för att köra terränghjuling.

För att ta ett förarbevis krävs:

- att du fyllt 16 år
- att du gått en utbildning hos en behörig utbildare
- att du genomfört ett godkänt kunskapsprov hos en behörig provförrättare.

De gamla förarbevisen för terrängskoter gäller fortfarande, men ska bytas ut före utgången av 2012.

Utbildningen

- Endast behöriga provförrättare som fått tillstånd av Transportstyrelsen.
- Både teoretisk och praktisk utbildning.
- Övningskörning endast med behörig utbildare, privat övningskörning är inte tillåten.
- Lägsta ålder för att få övningsköra: 15 år och 9 månader.
- Ett teoretiskt kunskapsprov.

Förarbeviset

- När du klarat kunskapsprovet skickas en ansökningsblankett och ett inbetalningskort hem till dig.
- När Transportstyrelsen fått blanketten, fotografi etc och betalningen är gjord utfärdas förarbeviset.
- I väntan på att förarbeviset tillverkas får du ett tillfälligt "bevis om förarbevis" som gäller högst ett år.
- Gör du dig skyldig till trafikbrott kan förarbeviset återkallas.

Gamla förarbevis

- Förarbevis för terrängskoter som utfärdats under tiden 2000–2009 gäller även i fortsättningen, men det måste bytas ut mot ett nytt förarbevis för terränghjuling. Det ska vara gjort senast 31 december 2012.
- Äldre frivilliga förarbevis, dvs som utfärdats före 1 januari 2000, kan också bytas mot det nya. Ansökan om byte ska göras före 31 december 2010 på särskild blankett som kan beställas hos Transportstyrelsen.

FOTO BRP SWEDEN

Får man skjutsa passagerare?

Du får skjutsa en passagerare på en terränghjuling när du kör på enskild väg men inte när du korsar en allmän väg.

Däremot är det tillåtet att ha passagerare på en Quad, men fordonet måste vara godkänt för att skjutsa passagerare.

Hjälmtvång gäller självfallet även passagerare.

Regler för släp

På registreringsbeviset kan du se vad som gäller för ditt fordon.

Följande gäller för terränghjuling:

- Får dra ett eller flera bromsade släp utan viktbegränsning.
- Får dra obromsade släp på väg om deras bruttovikt inte överstiger terränghjulingens bruttovikt.
- Får dra obromsade släp i terräng om deras bruttovikt inte överstiger terränghjulingens dubbla bruttovikt.

* Bruttovikt = den sammanlagda vikt som samtliga hjul vid ett givet tillfälle överför till vägbanan.

Följande gäller för motorcykel:

- Måste vara registrerad för släp – se registreringsbeviset!
- Får dra ett släp vars vikt inte överstiger halva dragfordonets tjänstevikt, minskad med vikten av bränsle och verktyg.
- Släpet får inte vara bredare än dragfordonet.
- Släpet får inte vara bredare än 2 meter.

* Tjänstevikt = fordonets vikt i normalt driftfärdigt skick, inklusive förare, bränsle och reservhjul.

Försäkringskydd

Alla motordrivna fordon som är registrerade eller används i trafik måste ha en trafikförsäkring. Den ger bland annat ersättning för personskador hos förare, passagerare och tredje man vid en olycka.

För ATV, Quad, moped klass I och traktor är trafikförsäkring obligatorisk. För moped klass II och andra oregistrerade fordon är trafikförsäkring obligatorisk endast när de befinner sig i trafik, men det är möjligt att teckna trafikförsäkring även när de inte kör i trafik.

Utöver trafikförsäkring är det möjligt att teckna hel- eller halvförsäkring för skador på det egna fordonet.

Sammanfattning – vilka regler gäller?

	Terränghjuling (ATV)	Motorcykel (Quadricycle)
Körning på väg	Endast enskild väg. Tillåtet att korsa allmän väg.	Ja.
Körning i terräng	På barmark endast i jord- eller skogsbruk och vid vissa arbeten.	På barmark endast i jord- eller skogsbruk och vid vissa arbeten.
Hastighet	På allmän väg 20 km/tim, på enskild väg gällande hastighetsgräns	Gällande hastighetsgräns.
Passagerare	Ej när allmän väg korsas.	Ja.
Förarbehörighet	Körkort utfärdat före 1 januari 2000 eller förarbevis.	Körkort A eller B.
Krav på registrering	Ja.	Ja.
Effektbegränsning	Nej.	15 kW.
Besiktningssplikt	Nej.	Ja.

Du är ansvarig för att ta reda på vad som gäller för ditt fordon. Sök gärna svaret på www.transportstyrelsen.se.

FOTO BRP SWEDEN

Allt fler olyckor med fyrhjulingar

Antalet dödade och skadade på fyrhjulingar har ökat markant på senare år.

- **Kör aldrig onykter**
- **Kör inte för fort**
- **Använd hjälm**

Fakta om fyrhjulingsolyckor

- **Nästan 90 procent** av alla personskaador och dödsfall sker vid singelolyckor.
- Cirka **45 procent** av de dödliga skadorna är skullskador.
- Upp till **90 procent** av dem som dog i olyckor på terränghjuling saknade hjälm.
- Mer än **50 procent** av förarna i dödsolyckor var alkoholpåverkade.
- Cirka **60 procent** av dödsolyckorna skedde genom vältning vid dikeskörning eller vid kollision med fast föremål.

KÄLLA VECTURA

Tänk på miljön när du väljer bränsle

Miljöbränslen är en renare bensin som i stort sett är fri från skadliga komponenter som bensen, toluen, olefiner m.m. Använder du miljöbränsle minimeras miljöbelastningen och hälsoriskerna för användaren. Dessutom hålls motorn renare, vilket ger en effektivare och jämnare drift.

Hör med din återförsäljare vad som rekommenderas till just din maskin.

Hjälpmiddel vid funktionsnedsättning

När fyrhjuling används som hjälpmedel av personer med funktionsnedsättning gäller särskilda regler. Kontakta länsstyrelsen för frågor om att köra i terrängen. Kontakta Transportstyrelsen för frågor om undantag från behörighet att köra fyrhjuling.

Kör säkert och ansvarsfullt också i terrängen

Det är förbjudet att köra motordrivna fordon i terrängen, vilket förstås även gäller fyrhjulingar. Det finns dock några undantag från förbudet, exempelvis om man använder fordonet yrkesmässigt inom jord- eller skogsbruk.

Vid körning i terrängen är det naturligtvis lika viktigt att köra säkert och ansvarsfullt som i trafiken.

Kör säkert

- I branta uppförsbackar bör du alltid inta den så kallade skoterställningen med en fot på bakracket. Tryck fram kroppen över styret. Ökad tyngd på framhjulen minskar risken att du välter. Ställningen gör det också lättare att komma av om fyrhjulingen ändå överstegrar.
- I branta nerförsbackar med vält-risk: kliv av maskinen och låt den rulla ner på motorbromsen med fyrhjulsdriften ikopplad.
- Undvik brant skråkörning då det är svårt att hoppa av om maskinen välter. Om du måste skråköra: placera båda fötterna på fotsteget upp mot backen. Då kan du hoppa av om maskinen välter.

Skoterställningen.

FOTO HONDA

Kör inte här

- Kör inte i våtmarker! Maskinen skapar djupa spår som bildar diken. Det kan i värsta fall medföra att våtmarken torrläggas och skapar skador som kanske aldrig återställs.
- Undvik vattendrag som bäckar m.m. De kan innehålla skyddade arter, som till exempel flodpärlmusslan.
- Givetvis måste körförbud respekteras, exempelvis i alla typer av reservat, om man inte har särskilt tillstånd.

Var rädd om dig!

Skydda kroppen

- Använd alltid hjälm, oavsett om lagen kräver det eller ej! Vid all sorts körning kan en olycka hända. Gasen kan till exempel hänga sig när man minst anar det, särskilt vid kallt väder i kombination med fukt, regn, snö, lera m.m.
- Ett ryggskydd är en billig försäkring om man skulle välta eller ramla av.

FOTO BRP SWEDEN

Bra att ha med

- Första förband. Tänk på att placera det lättillgängligt!
- En brandsläckare i händelse av att värmen från avgassystemet antänder material som stänkt upp från hjulen.
- En miljömatta som läggs under maskinen vid tankning men också samlar upp tex olja vid olycka.

FOTO ROLF ATTERLING

FOTO BRP SWEDEN

Mer information - kontakt

Transportstyrelsen

www.transportstyrelsen.se/fyrhjuling/

ALF, ATV-Leverantörernas förening

www.alf-fyrhjuling.se

Svenska ATV-föreningen

www.satvf.se

Körkortsportalen. På www.korkortsportalen.se hittar du godkända utbildare och provförrättare. Här finns också mer information om körkortsreglerna.

När det gäller körning i terräng ansvarar Naturvårdsverket för hanteringen av de frågorna.

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon: 0771-921 921. Texttelefon: 0243-750 90

www.trafikverket.se

Ett samarbete med:

ALF

ATV - LEVERANTÖRERNAS FÖRENING

SVENSK MOTOR
OCH SPORTS
SKYDDSLÄRLING